

Broj:01/4-50-3-4-54/17
Sarajevo, 24.10. 2017.

ZASTUPNIČKOM DOMU PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH

Na temelju čl. 32. i 47. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 79/14, 81/15 i 97/15), a u skladu s ovogodišnjim Planom Povjerenstva za razmatranje revizorskih izvješća o financijskom poslovanju institucija BiH u 2016. godini, Povjerenstvo za financije i proračun Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH je na 54. sjednici, održanoj 24.10.2017., razmatralo i usvojilo te Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH dostavlja

ZBIRNO MIŠLJENJE O FINACIJSKOJ REVIZIJI INSTITUCIJA BiH ZA 2016. GODINU, s prijedlogom zaključaka

1. UVOD

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) je 27. 7. 2017. Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH dostavio izvješća o financijskoj reviziji 73 institucije BiH za 2016. godinu.

2. ANALIZA REVIZORSKIH IZVJEŠĆA ZA 2016. U POVJERENSTVU

2.1. Metodologija rada Povjerenstva

Povjerenstvo za financije i proračun Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) je, na temelju Smjernica za pregled i analizu revizorskih izvješća usvojenih u sklopu suradnje s Odjelom za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID) u 2008. godini, izradilo ovogodišnji Plan razmatranja revizorskih izvješća o financijskom poslovanju institucija BiH u 2016. godini (u daljnjem tekstu: Plan Povjerenstva), koji je usvojilo na 49. sjednici, održanoj 5. 9. 2017.

Povjerenstvo je 5. i 7. 9. 2017. navedeni plan dostavilo Uredu za reviziju, Kolegiju Zastupničkog doma, tajniku Zastupničkog doma i svim revidiranim institucijama BiH, s ciljem pravovremenog informiranja.

2.2. Izrada tabličnih pregleda realizacije revizorskih preporuka za sve institucije BiH u 2016. za razdoblje od 2012. do 2016. godine

Shodno višegodišnjoj praksi, Povjerenstvo je i ove godine, u suradnji s konzultantima na Projektu jačanja institucija vlasti i procesa u Bosni i Hercegovini - USAID SGIP, pripremio tablične preglede realizacije revizorskih preporuka za 73 proračunska korisnika, koji obuhvaćaju ključne podatke iz izvješća revizije za proteklo petogodišnje razdoblje, tj. od 2012. do 2016. godine. Tablični pregledi su, uz ostale namjene, poslužili članovima Povjerenstva za sagledavanje višegodišnjeg trenda promjena u financijskom poslovanju svake institucije, te omogućili kvalitetniju obradu revizorskih izvješća.

2.3. Korespondencija Povjerenstva s Uredom za reviziju

Povjerenstvo je, u skladu s Planom Povjerenstva, od Ureda za reviziju zahtijevalo dostavu određenih informacija vezanih za reviziju financijskog poslovanja institucija za 2016. i prijašnje godine, po uzoru na višegodišnju praksu. U dopisu Povjerenstva, poslanom 24. 7. 2017., od Ureda za reviziju zatraženo je da u najkraćem roku dostavi:

- a) pregled utvrđenih mišljenja revizora o financijskim izvješćima i mišljenja revizora o usklađenosti za sve revidirane institucije BiH u 2016. godini;
- b) popis izvješća o financijskoj reviziji za 2016. godinu kojima se zahtijeva posebna pozornost Povjerenstva, s prijedlogom pojedinačnih korektivnih mjera;
- c) prijedlog sustavnih mjera kojima bi se otklonili uzroci ponavljanja određenih revizorskih nalaza;
- d) tablični pregled ponavljanja najčešćih nalaza revizije za razdoblje 2012.-2016., kao i tablični pregled izraženih mišljenja revizora o financijskim izvješćima u razdoblju 2012.-2016.

Ured za reviziju je 31. 7. 2017. dostavio Povjerenstvu odgovore na tražene informacije. O svim dostavljenim informacijama Ureda za reviziju, vidjeti detaljnije u dijelu 3. Zbirnog mišljenja.

2.4. Pojedinačna zaduženja članova Povjerenstva

Na 49. sjednici Povjerenstva, održanoj 5. 9. 2017., zaduženi su članovi Povjerenstva za pojedinačna revizorska izvješća iz druge skupine, a koji će biti izvjestitelji za njih. Članovi Povjerenstva upoznati su s načinom obrade revizorskih izvješća, što obuhvaća: detaljno upoznavanje sa sadržajem revizorskog izvješća, sagledavanje višegodišnjeg trenda financijskog poslovanja institucije iz petogodišnjih tabličnih prikaza, upoznavanje s usporednim pregledom izvršenja preporuka revizije za proračunsku 2016. godinu u odnosu na preporuke dane za revidiranu 2015. godinu, a prema zaključku Zastupničkog doma PSBiH o obveznom šestomjesečnom praćenju realiziranja zaključaka i izvješćivanju, te obavljanje javnog očitovanja predstavnika institucije povodom nalaza i preporuka revizije koje u najvećoj mjeri odražavaju sadržaj prethodno upućenih pitanja instituciji radi pripreme za očitovanje, kao i moguće upite Uredu za reviziju o poslovanju institucije, a sve s ciljem izrade završnih zaključaka izvjestitelja navedenih u pojedinačnom mišljenju Povjerenstva za određenu instituciju BiH.

2.5. Razvrstavanje revizorskih izvješća o financijskom poslovanju institucija BiH za 2016. godinu

Na temelju dopisa Ureda za reviziju dostavljenog 31. 7. 2017., može se konstatirati da su mišljenja revizije o financijskom poslovanju u 2016. godini utvrđena za **73 institucije BiH, od kojih su: 23 „pozitivna mišljenja“, 40 „pozitivnih mišljenja uz skretanje pozornosti“** (što obuhvaća isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o financijskim izvješćima i/ili isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o usklađenosti), **te 10 „mišljenja s rezervom uz skretanje pozornosti“** (što obuhvaća mišljenja s rezervom o financijskim izvješćima i/ili mišljenja s rezervom o usklađenosti s propisima, kao i skretanja pozornosti u oba slučaja).

U skladu s Planom Povjerenstva, revizorska izvješća o financijskom poslovanju institucija BiH za 2016. godinu razvrstana su u dvije skupine:

- **prvu skupinu izvješća** čini 63 izvješća s revizorskim „pozitivnim mišljenjem“ i „pozitivnim mišljenjem uz skretanje pozornosti“ (što obuhvaća isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o financijskim izvješćima i/ili isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o usklađenosti), koja se izuzimaju od procedure u povjerenstvu do održavanja posljednje sjednice posvećene razmatranju revizorskih izvješća, na kojoj će biti usvojena mišljenja Povjerenstva o ovim izvješćima;
- **drugu skupinu izvješća** čini 10 izvješća s revizorskim „mišljenjem s rezervom uz skretanje pozornosti“ (što obuhvaća mišljenja s rezervom o financijskim izvješćima i/ili mišljenja s rezervom o usklađenosti s propisima, uključujući i skretanja pozornosti u oba slučaja), kao i izvješća na koje Ured za reviziju institucija BiH ukaže Povjerenstvu da obrati posebnu pozornost prilikom razmatranja. Povjerenstvo razmatra izvješća iz *druge skupine* uz javno očitovanje njihovih predstavnika na redovitim sjednicama.

2.6. Pozitivna mišljenja (23 institucije BiH)

- 2.6.1. Agencija za antidopinšku kontrolu BiH
- 2.6.2. Agencija za državnu službu BiH
- 2.6.3. Agencija za nadzor nad tržištem BiH
- 2.6.4. Agencija za osiguranje BiH
- 2.6.5. Agencija za poštanski promet BiH
- 2.6.6. Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH
- 2.6.7. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH
- 2.6.8. Agencija za rad i zapošljavanje BiH
- 2.6.9. Agencija za sigurnost hrane BiH
- 2.6.10. Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH
- 2.6.11. Agencija za zaštitu osobnih podataka BiH
- 2.6.12. Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja BiH
- 2.6.13. Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH
- 2.6.14. Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
- 2.6.15. Direkcija za europske integracije BiH
- 2.6.16. Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača BiH
- 2.6.17. Institut za intelektualno vlasništvo BiH
- 2.6.18. Institut za mjeriteljstvo BiH

- 2.6.19. Memorijalni centar Srebrenica – Potočari, spomen-obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995. godine
- 2.6.20. Odbor državne službe za žalbe BiH
- 2.6.21. Ured za harmonizaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju u BiH
- 2.6.22. Ured za zakonodavstvo BiH
- 2.6.23. Ustavni sud BiH.

2.7. Pozitivna mišljenja uz skretanje pozornosti (40 institucija BiH, što obuhvaća isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o finansijskim izvješćima i/ili isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o usklađenosti)

Izvešća s isticanjem predmeta samo uz pozitivno mišljenje revizora o usklađenosti:

- 2.7.1. Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja BiH
- 2.7.2. Agencija za javne nabave BiH
- 2.7.3. Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH
- 2.7.4. Agencija za policijsku potporu BiH
- 2.7.5. Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH
- 2.7.6. Agencija za statistiku BiH
- 2.7.7. Agencija za promidžbu inozemnih ulaganja u BiH
- 2.7.8. Arhiv BiH
- 2.7.9. Središnje izborno povjerenstvo BiH
- 2.7.10. Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH
- 2.7.11. Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost
- 2.7.12. Fond za povratak BiH
- 2.7.13. Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH
- 2.7.14. Institut za akreditiranje BiH
- 2.7.15. Institut za standardizaciju BiH
- 2.7.16. Povjerenstvo za koncesije BiH
- 2.7.17. Konkurencijsko vijeće BiH
- 2.7.18. Ministarstvo financija i trezora BiH
- 2.7.19. Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
- 2.7.20. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
- 2.7.21. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
- 2.7.22. Parlamentarna skupština BiH
- 2.7.23. Predsjedništvo BiH
- 2.7.24. Regulatorna agencija za komunikacije BiH
- 2.7.25. Služba za poslove sa strancima BiH
- 2.7.26. Služba za zajedničke poslove institucija BiH
- 2.7.27. Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja
- 2.7.28. Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH
- 2.7.29. Ured za razmatranje žalbi BiH
- 2.7.30. Ured za veterinarstvo BiH
- 2.7.31. Vijeće za državnu potporu BiH.

Izvešće s isticanjem predmeta samo uz pozitivno mišljenje revizora o finansijskim izvješćima:

2.7.32. Pravobraniteljstvo BiH.

Izvešća s isticanjem predmeta uz pozitivno mišljenje revizora o finansijskim izvješćima i uz pozitivno mišljenje revizora o usklađenosti:

- 2.7.33. Centar za uklanjanje mina u BiH
- 2.7.34. Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH
- 2.7.35. Institut za nestale osobe BiH
- 2.7.36. Jedinica za provedbu projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH
- 2.7.37. Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika BiH
- 2.7.38. Ministarstvo civilnih poslova BiH
- 2.7.39. Ministarstvo pravde BiH
- 2.7.40. Sud BiH.

2.8. Mišljenja s rezervom uz skretanje pozornosti (10 institucija BiH)

Drugu skupinu izvješća čini deset izvješća, od kojih su dva „mišljenja s rezervom i isticanjem predmeta” izražena o finansijskim izvješćima i osam „mišljenja s rezervom i isticanjem predmeta” izražena po osnovi usklađenosti s propisima.

Mišljenja s rezervom o finansijskim izvješćima uz skretanje pozornosti uz mišljenje o finansijskim izvješćima i skretanjem pozornosti uz mišljenje o usklađenosti:

- 2.8.1. Ministarstvo obrane BiH
- 2.8.2. Ministarstvo vanjskih poslova BiH.

Mišljenja s rezervom o usklađenosti uz skretanje pozornosti uz mišljenja o usklađenosti i/ili uz mišljenja o finansijskim izvješćima:

- 2.8.3. Granična policija BiH
- 2.8.4. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH
- 2.8.5. Ministarstvo sigurnosti BiH
- 2.8.6. Uprava za neizravno oporezivanje BiH
- 2.8.7. Državna agencija za istrage i zaštitu BiH
- 2.8.8. Agencija za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH
- 2.8.9. Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH
- 2.8.10. Tužiteljstvo BiH.

Povjerenstvo je detaljno razmotrilo izvješća iz druge skupine uz javno očitovanje njihovih predstavnika na svojim redovitim sjednicama¹. Članovi Povjerenstva pojedinačno su zaduženi za navedenih 10 izvješća iz *druge skupine* kako slijedi:

---

¹ Na 51. sjednici Povjerenstva, održanoj 19. 9. 2017., na 52. sjednici Povjerenstva, održanoj 27. 9. 2017., i na 53. sjednici Povjerenstva, održanoj 11. 10. 2017.

Red. br.	Naziv institucije BiH	Zaduženi član Povjerenstva
1	Ministarstvo obrane BiH	Dušanka Majkić i Salko Sokolović
2	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	Predrag Kožul
3	Granična policija BiH	Salko Sokolović
4	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	Nenad Lalić
5	Ministarstvo sigurnosti BiH	Damir Bećirović
6	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	Jasmin Emrić
7	Državna agencija za istrage i zaštitu BiH	Mirsad Isaković
8	Agencija za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH	Aleksandra Pandurević
9	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH	Predrag Kožul
10	Tužiteljstvo BiH	Amir Fazlić

2.9. Korespondencija Povjerenstva s institucijama iz druge skupine, čije je financijsko poslovanje u 2016. godini revizor kvalificirao „mišljenjem s rezervom uz isticanje predmeta“ (što obuhvaća mišljenja s rezervom o financijskim izvješćima i mišljenja s rezervom o usklađenosti s propisima)

Povjerenstvo je 5. 9. 2017. uputilo opći dopis svim institucijama BiH iz navedene *druge skupine izvješća* i zahtijevalo da mu dostave, u obliku informacije, pisani odgovor najkasnije do 13. 9. 2017.

Opći dopis sadržavao je pitanja koja su se odnosila na to da institucije objasne razloge ponavljanja nerealiziranih preporuka revizije i razloge djelomičnog realiziranja preporuka financijske revizije za 2015. godinu, da svaka institucija zasebno procijeni je li joj potrebna izrada višegodišnjeg programa za otklanjanje pojedinih nedostataka i problema u poslovanju koji se stalno ili povremeno obnavljaju u godišnjim izvješćima revizije, te da institucije navedu eventualne sustavne mjere koje mogu pomoći u rješavanju problema koji se navode u izvješćima revizije o njihovom financijskom poslovanju. Ove godine je svih deset kontaktiranih institucija BiH dostavilo Povjerenstvu zahtijevane informacije.

2.10. Razmatranje Godišnjeg revizorskog izvješća o glavnim nalazima i preporukama za 2016. godinu

Povjerenstvo je na 50. sjednici, održanoj 19. 9. 2017., detaljno razmatralo Godišnje revizorsko izvješće o glavnim nalazima i preporukama za 2016., koje je jednoglasno prihvatilo. Povjerenstvo je također usvojilo zaključke sadržane u dijelu 4. Zbirnog mišljenja.

2.11. Javna očitovanja o revizorskim izvješćima iz druge skupine izvješća

Povjerenstvo je provelo postupak javnih očitovanja predstavnika svih institucija čija su revizorska izvješća svrstana u *drugu skupinu izvješća* (deset revidiranih institucija).

Povjerenstvo je razmatralo navedena revizorska izvješća, uz javna očitovanja njihovih predstavnika, na 51. sjednici Povjerenstva, održanoj 19. 9. 2017., na 52. sjednici Povjerenstva, održanoj 27. 9. 2017., i na 53. sjednici Povjerenstva, održanoj 11. 10. 2017. Javnim očitovanjima odazvali su se predstavnici svih deset institucija BiH, koliko ih je i bilo predmetom ovoga dijela detaljne obrade u povjerenstvu za revidiranu 2016. godinu.

2.12. Izrada i usvajanje pojedinačnih mišljenja Povjerenstva i Zbirnog mišljenja o financijskoj reviziji za 2016. godinu

U skladu s Planom, Povjerenstvo nije detaljno obrađivalo revizorska izvješća s „pozitivnim mišljenjem“ i „pozitivnim mišljenjem uz skretanje pozornosti“ (što obuhvaća isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o financijskim izvješćima i/ili isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o usklađenosti), ali je o toj skupini institucija BiH sastavilo posebno mišljenje Povjerenstva s dodatnim zaključkom za institucije s „pozitivnim mišljenjem uz isticanje predmeta“ (što obuhvaća isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o financijskim izvješćima i/ili isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o usklađenosti), koje čini jedinstvenu cjelinu sa Zbirnim mišljenjem kao **Prilog 1. Zbirnog mišljenja.**

Istodobno je Povjerenstvo obavilo detaljnu analizu Godišnjeg revizorskog izvješća o glavnim nalazima i preporukama za 2016., kao i detaljnu analizu deset izvješća financijske revizije s revizorskim „mišljenjem s rezervom uz skretanje pozornosti“ (obuhvaćajući mišljenja s rezervom o financijskim izvješćima i mišljenja s rezervom o usklađenosti s propisima, uključujući i skretanje pozornosti u oba slučaja), te je za Godišnje revizorsko izvješće o glavnim nalazima i preporukama za 2016. i za svaku od deset navedenih institucija koje su prošle postupak javnog očitovanja izradilo pojedinačno mišljenje Povjerenstva sa zaključcima njegovog izvjestitelja (ukupno 11 pojedinačnih mišljenja), koja čine jedinstvenu cjelinu sa Zbirnim mišljenjem kao **Prilog 2. Zbirnog mišljenja.**

U cilju osiguranja evidentiranja poduzetih aktivnosti i mjera na provedbi preporuka revizije za Godišnje revizorsko izvješće o glavnim nalazima i preporukama za 2016. i za svaku od deset navedenih institucija koje su prošle postupak javnog očitovanja, Povjerenstvo je pripremlilo tablice za šestomjesečno praćenje realiziranja zaključaka Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (ukupno 11 pojedinačnih tabela), koje čine jedinstvenu cjelinu sa Zbirnim mišljenjem kao **Prilog 2. Zbirnog mišljenja.**

Ovo Zbirno mišljenje Povjerenstva o financijskoj reviziji za 2016. godinu, zajedno s prilogima 1. i 2. Zbirnog mišljenja, Povjerenstvo je usvojilo na 54. sjednici, održanoj 24.10. 2017., te ih uputilo Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH u daljnju proceduru, s prijedlogom za usvajanje.

3. OPĆI OSVRT POVJERENSTVA NA NALAZE REVIZIJE ZA 2016. GODINU

3.1. Institucije BiH s posebnim tretmanom Povjerenstva

Ured za reviziju je dopisom od 31. 7. 2017. sugerirao Povjerenstvu da, prilikom analize revizorskih izvješća za 2016. godinu, posebnu pozornost posveti institucijama koje su dobile „mišljenje s rezervom uz skretanje pozornosti“.

Druga skupina izvješća - deset institucija koje su dobile „mišljenje s rezervom uz skretanje pozornosti“ (što obuhvaća mišljenja s rezervom o financijskim izvješćima i/ili mišljenja s rezervom o usklađenosti s propisima, kao i skretanje pozornosti u oba slučaja):

Br.	Naziv institucije BiH	Mišljenje s rezervom uz skretanje pozornosti o financijskim izvješćima		Mišljenje s rezervom uz skretanje pozornosti o usklađenosti	
		Broj kvalifikacija	Broj istaknutih predmeta u mišljenju	Broj kvalifikacija	Broj istaknutih predmeta u mišljenju
1	Ministarstvo obrane BiH	2	3	0	1
2	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	1	1	0	4
3	Granična policija BiH	0	0	2	2
4	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	0	0	2	2
5	Ministarstvo sigurnosti BiH	0	0	1	4
6	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	0	0	1	3
7	Državna agencija za istrage i zaštitu BiH	0	0	1	2
8	Agencija za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH	0	0	1	1
9	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH	0	1	1	1
10	Tužiteljstvo BiH	0	2	1	0

Ostale institucije BiH s revizorskim „pozitivnim mišljenjem uz skretanje pozornosti“ (što obuhvaća isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o financijskim izvješćima i/ili isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o usklađenosti) navedene su u Poglavlju 2.7. ovoga Mišljenja.

Što se tiče prijedloga individualnih korektivnih mjera prema navedenim institucijama, Ured za reviziju smatra da preporuke navedene u izvješćima za svakog klijenta pojedinačno ujedno čine i prijedloge individualnih korektivnih mjera, s ciljem otklanjanja nepravilnosti i sprječavanja njihovog ponavljanja. Također smatra potrebnim hitno pristupiti realiziranju navedenih preporuka, kako bi se spriječila mogućnost njihovog ponavljanja u tekućem proračunskom razdoblju.

Stoga je Povjerenstvo u svojim pojedinačnim mišljenjima naložilo ovim institucijama da postupe po utvrđenim preporukama revizije i u što kraćem roku otklone

uočene nedostatake ili poduzmu aktivnosti kako bi se spriječilo ponavljanje određenih nalaza revizije, tj. da potpuno provedu preporuke revizije.

3.2. Osvrt Povjerenstva na strukturu izraženih revizorskih mišljenja za prethodne tri godine

Prilikom izrade tabličnih pregleda realizacije revizorskih preporuka u kojima se, uz ostalo, navodi i revizorsko mišljenje za svakog proračunskog korisnika za razdoblje od pet godina, tj. od 2012. do 2016. godine, te na temelju dostavljene tablice Ureda za reviziju s pregledom izraženih mišljenja revizora za razdoblje od 2014. do 2016. godine, Povjerenstvo je uočilo da je:

- udjel izraženih „pozitivnih mišljenja“ u 2016. godini u postotcima (što obuhvaća pozitivna mišljenja revizora o financijskim izvješćima i pozitivna mišljenja revizora o usklađenosti) manji za 5,48 % u odnosu na 2015. godinu, te je u odnosu na istovrsni udjel u postotcima u 2014. godini manji za 10,96 %;
- udjel izraženih „pozitivnih mišljenja uz skretanje pozornosti“ u 2016. godini u postotcima (sumarno obuhvaćajući isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o financijskim izvješćima i isticanje predmeta uz pozitivna mišljenja revizora o usklađenosti) ostao na istoj razini u odnosu na 2015. godinu, ali je manji za 5,48 % u odnosu na istovrsni udjel u postotcima za 2014. godinu;
- udjel izraženih „mišljenja s rezervom“ u 2016. godini u postotcima (sumarno obuhvaćajući „mišljenja s rezervom o financijskim izvješćima” i „mišljenja s rezervom o usklađenosti”) porastao u odnosu na 2015. godinu za 5,48 %, te je u istom postotku (5,48 %) veći od istovrsnog udjela zabilježenog za 2014. godinu.

<i>Izražena mišljenja revizora</i>	Proračunska godina 2014.		Proračunska godina 2015.		Proračunska godina 2016.	
	Broj objavljenih izvješća	Postotak	Broj objavljenih izvješća	Postotak	Broj objavljenih izvješća	Postotak
Revizorska izvješća s „pozitivnim mišljenjem“	31	42,47 %	27	36,99 %	23	31,51 %
Revizorska izvješća s „pozitivnim mišljenjem uz skretanje pozornosti“	36	49,32 %	40	54,79 %	40	54,79 %
Revizorska izvješća s izraženom rezervom	6	8,22 %	6	8,22 %	10	13,70 %
Revizorska izvješća s izraženim negativnim mišljenjem	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Ukupan broj revidiranih institucija:	73	100,00 %	73	100,00 %	73	100,00 %

3.3. Osvrt Povjerenstva na najčešće identificirane nalaze revizije

Na temelju tablica Ureda za reviziju (dopis Ureda za reviziju broj: 01-05-16-1-781-1/17 od 31. 7. 2017.) o najčešće ponavljanim nalazima revizije u proteklih pet godina, Povjerenstvo se upoznao s najčešćim nalazima revizije koji su se javili u izvješćima financijske revizije institucija BiH za 2016. godinu. Na taj način je identificirano sedam

kategorija nalaza revizije koji se u najvećem stupnju javljaju u revizorskim izvješćima za 2016. godinu.

Njihov prikaz prema padajućoj ljestvici učestalosti pojavljivanja je sljedeći:

1. nalazi vezani za pravilnik o sustavu unutarnjih kontrola i izgradnju sustava unutarnjih kontrola;
2. nalazi vezani za nedostajuća interna pravila i/ili nedosljednu i neodgovarajuću primjenu usvojenih internih pravila, propisa i zakona;
3. slabosti u primjeni propisa iz područja javnih nabava;
4. slabosti pri obavljanju popisa imovine, sredstava, izvora sredstava i obveza;
5. nalazi vezani za slabosti pri planiranju proračuna, slabe kontrole izvršenja proračuna i slabosti u popuni organizacijske strukture;
6. nalazi vezani za formalne nedostatke, neriješen status menadžmenta, status institucije, nedostajuće ključne zakone za rad institucije;
7. nalazi vezani za prihode institucije ili prihode proračuna.

Ured za reviziju u istom je dopisu istaknuo da se skretanja pozornosti u izraženim mišljenjima revizora najčešće odnose na angažiranje zaposlenih putem ugovora o djelu, na nedostatke u postupcima javnih nabava, slabosti pri popisu sredstava, imovine i obveza, na neriješena pitanja mandata rukovodećih mjesta te članova upravnih i nadzornih odbora, slabosti sustava unutarnjih kontrola, neekonomično korištenje vozila, na pitanja pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta koji nisu usklađeni s odlukama Vijeća ministara BiH, te druge nalaze revizije.

3.4. Glavni nalazi i preporuke revizije za 2016. godinu (sustavne mjere kojima bi se smanjio rizik od ponavljanja određenih revizijskih nalaza)

Ured za reviziju je Povjerenstvu dostavio Godišnje revizorsko izvješće o glavnim nalazima i preporukama za 2016., u kojem su u 23 poglavlja navedeni glavni nalazi i preporuke sustavnog karaktera. U dopisu Ureda za reviziju od 31. 7. 2017. posebno se ističu sljedeći problemi sustavnog karaktera:

- realiziranje odluka Ustavnog suda, zaključaka Parlamentarne skupštine BiH i preporuka revizije i dalje nije zadovoljavajuće, što ukazuje na to da je vladavina prava i javna odgovornost na vrlo niskoj razini;
- Zakon o javnim nabavama i dalje se ne primjenjuje dosljedno i uočavaju se mnogobrojne slabosti i propusti;
- višegodišnja kapitalna ulaganja i dalje su neučinkovita i spora, i pored činjenice što su u mnogim slučajevima osigurana financijska sredstva;
- borba protiv korupcije nije na zadovoljavajućoj razini i uočava se inertnost institucija naspram ove pošasti našeg društva;
- proces zapošljavanja i dalje nije transparentan i zakonit, te se ponovno uočavaju mnogobrojna angažiranja putem raznih vrsta ugovora;
- nije riješeno pitanje policijskog dodatka;
- nije riješen status državne imovine;
- nije definirano/riješeno pitanje tehničkog mandata u institucijama BiH;
- nisu unaprijeđeni i dograđeni pravilnici o korištenju službenih automobila, telefona i reprezentacije kako bi se smanjio rizik od nenamjenske potrošnje;
- i dalje se izdvajaju znatna sredstva za izgubljene sudske sporove i nisu izgrađeni mehanizmi za odgovornost u vezi s tim;

- plaće i naknade u institucijama BiH nisu regulirane na odgovarajući način, kao ni nadzor nad primjenom Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH;
- podzakonski akti nisu doručeni sukladno Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama BiH u cilju sprječavanja nenamjenske potrošnje i nisu uvažene sve specifičnosti pojedinih institucija;
- popis sredstava i izvora sredstava i dalje se ne obavlja na sveobuhvatan i sustavan način;
- tekuća pričuva i dalje se koristi i raspodjeljuje bez jasnih i preciznih kriterija;
- nije izgrađen odgovarajući sustav praćenja i kontrole naplate svih vrsta prihoda koje ostvaruju institucije BiH;
- nisu stvorene sve pretpostavke za uvođenje elektroničkog potpisa;
- nije donesen zakon o vanjskim poslovima niti su poduzete bilo kakve aktivnosti i drugo.

4. ZAKLJUČCI

Na temelju detaljne obrade revizorskih izvješća za 2016. godinu, Povjerenstvo je na 54. sjednici, održanoj 24.10. 2017., s pet glasova „za“ i jednim glasom „suzdržan“ usvojilo sljedeće zaključke:

1. Zastupnički dom prihvaća 73 izvješća o financijskoj reviziji institucija BiH za 2016. godinu, od čega:
  - a) 63 izvješća o financijskoj reviziji institucija BiH čije je financijsko poslovanje ocijenjeno revizorskim „pozitivnim mišljenjem“ i „pozitivnim mišljenjem uz isticanje predmeta“ (po osnovi mišljenja revizora o financijskim izvješćima i po osnovi mišljenja revizora o usklađenosti)² - Prilog 1. Zbirnog mišljenja;
  - b) 10 izvješća financijske revizije institucija BiH čije je financijsko poslovanje ocijenjeno revizorskim „mišljenjem s rezervom uz skretanje pozornosti“ (po osnovi mišljenja revizora o financijskim izvješćima i po osnovi mišljenja revizora o usklađenosti³) - Prilog 2. Zbirnog mišljenja.
2. Zastupnički dom obvezuje rukovodstva 40 institucija BiH čije je financijsko poslovanje u 2016. godini ocijenjeno revizorskim „pozitivnim mišljenjem uz skretanje pozornosti“ (što obuhvaća skretanja pozornosti uz pozitivna mišljenja revizora o financijskim izvješćima i/ili uz pozitivna mišljenja revizora o usklađenosti) na poduzimanje svih potrebnih mjera iz nadležnosti svake institucije posebno, kako bi se izbjegle daljnje posljedice pojava na koje je revizija skrenula pozornost pri isticanju predmeta u „pozitivnom mišljenju“, a posebno da materijalnost takvih nalaza revizije eventualno ne preraste u buduće kvalifikacije u sljedećem izvješću revizije.
3. Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH traži od Vijeća ministara BiH da posebnu pozornost posveti preporukama sustavnog karaktera objavljenim u izvješću

² Obuhvaćajući pozitivna mišljenja revizora o financijskim izvješćima i/ili pozitivna mišljenja revizora o usklađenosti, uključujući i skretanje pozornosti u pozitivnim mišljenjima o financijskim izvješćima i/ili skretanje pozornosti u pozitivnim mišljenjima o usklađenosti.

³ Radi se o mišljenjima s rezervom o financijskim izvješćima uz skretanje pozornosti uz mišljenje o financijskim izvješćima i skretanje pozornosti uz mišljenja o usklađenosti - dva izvješća; i mišljenjima s rezervom o usklađenosti uz skretanje pozornosti uz mišljenja o usklađenosti i/ili uz mišljenja o financijskim izvješćima - osam izvješća.

broj: 01/02/03-04-16-1-798/17 pod nazivom Godišnje revizorsko izvješće o glavnim nalazima i preporukama za 2016., te da promptno poduzme sljedeće:

- 3.1. Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH traži od Vijeća ministara BiH da u roku od 30 dana izvjesti Povjerenstvo za financije i proračun Zastupničkog doma PSBiH o planiranim aktivnostima na realiziranju preporuka iz izvješća, a u roku od šest mjeseci o poduzetim aktivnostima na realiziranju preporuka, te da o poduzetim aktivnostima upozna i Ured za reviziju institucija BiH.
  - 3.2. Vijeće ministara BiH treba dostaviti informaciju o poduzetim aktivnostima u tabličnom prikazu iz Priloga 2. ovih zaključaka.
  - 3.3. Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH traži od Vijeća ministara BiH da u svoj godišnji program rada za 2018. uvrsti preporuke revizije iz Godišnjeg revizorskog izvješća o glavnim nalazima i preporukama za 2016., s ciljem određivanja dvije skupine prioriteta: aktivnosti koje je moguće provesti u 2018. godini i aktivnosti koje je moguće pokrenuti u 2018. godini, te njihovog određivanja za planske aktivnosti unutar godišnjeg programa rada za 2018.
4. Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH traži od Vijeća ministara BiH da najkasnije do kraja 2017. razmotri izvješća financijske revizije za 2016. godinu za Ministarstvo obrane BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Graničnu policiju BiH, Direkciju za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, upravu za neizravno oporezivanje BiH, Državnu agenciju za istrage i zaštitu BiH, Agenciju za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH i Tužiteljstvo BiH, te da uspostavi odgovarajući nadzor nad realiziranjem ovih zaključaka.
  5. Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH traži od Ministarstva obrane BiH, Ministarstva vanjskih poslova BiH, Granične policije BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstva sigurnosti BiH, Uprave za neizravno oporezivanje BiH, Državne agencije za istrage i zaštitu BiH, Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH i Tužiteljstva BiH da svaka institucija zasebno posveti posebnu pozornost daljnjem jačanju svojeg sustava unutarnjih kontrola s ciljem povećanja učinkovitosti financijskog poslovanja i pouzdanosti financijskih izvješća.
  6. Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH traži od Ministarstva obrane BiH, Ministarstva vanjskih poslova BiH, Granične policije BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstva sigurnosti BiH, Uprave za neizravno oporezivanje BiH, Državne agencije za istrage i zaštitu BiH, Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH i Tužiteljstva BiH da svaka institucija pristupi izradi zasebnog programa aktivnosti i mjera na provedbi preporuka financijske revizije za 2016. godinu, u cilju prevladavanja nedostataka u poslovanju iznesenih u revizorskom izvješću za 2016. godinu, te da pristupi poduzimanju mjera kojima će se zapriječiti ponavljanje istovjetnih nalaza revizije u budućim izvješćima financijske revizije.
    - 6.1. Deset zasebnih programa aktivnosti i mjera navedenih u prethodnoj, točki 6. ovih zaključaka potrebno je javno objaviti najkasnije do kraja veljače 2018. godine na internetskim stranicama svake od navedenih deset institucija zasebno, te preslike tih programa u istom roku dostaviti Parlamentarnoj skupštini BiH.

7. Svaka od navedenih deset institucija BiH treba promptno pristupiti evidentiranju poduzetih aktivnosti i mjera na provedbi preporuka iznesenih u revizorskom izvješću za 2016. godinu, te Parlamentarnoj skupštini BiH dostaviti popis poduzetih aktivnosti i mjera unesenih u tablice iz Priloga 2. ovih zaključaka (svaka institucija zasebno, prema pripadajućoj tablici) najkasnije do 1. 3. 2018. godine.
8. Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH traži od Ministarstva obrane BiH, Ministarstva vanjskih poslova BiH, Granične policije BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstva sigurnosti BiH, Uprave za neizravno oporezivanje BiH, Državne agencije za istrage i zaštitu BiH, Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH i Tužiteljstva BiH da svaka institucija zasebno uvrsti preporuke revizije iz Izvješća financijske revizije za 2016. godinu u svoje godišnje programe rada za 2018., s ciljem određivanja dvije skupine prioriteta: (a) aktivnosti koje je moguće provesti u 2018. godini, kao i (b) aktivnosti koje je moguće pokrenuti u 2018. godini, te utvrđivanja obje skupine za planske aktivnosti unutar svakog zasebnog godišnjeg programa rada za 2018. za svih deset navedenih institucija.
9. Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH traži od Vijeća ministara BiH da pripremi prijedlog zakonskog rješenja ili unutar postojećih rješenja predvidi sankcioniranje rukovoditelja ili ovlaštenih osoba onih institucija koje u razumnom roku ne postupaju prema preporukama Ureda za reviziju, odnosno ne poduzimaju ni minimalan broj aktivnosti na realiziranju tih preporuka ili o tome ne informiraju, odnosno ne dostavljaju pravovremeno ili nikako podatke Uredu za reviziju i drugim tijelima koja prate realiziranje revizorskih preporuka ili zaključaka kada se to od njih traži.
10. U cilju kontinuiranog provođenja parlamentarnog nadzora, Povjerenstvo za financije i proračun Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH koristit će tablice iz Priloga 2. ovih zaključaka za daljnje šestomjesečno praćenje napretka u provedbi preporuka revizije danih u izvješćima za Ministarstvo obrane BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Graničnu policiju BiH, Direkciju za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Upravu za neizravno oporezivanje BiH, Državnu agenciju za istrage i zaštitu BiH, Agenciju za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH i Tužiteljstvo BiH, te će o tome redovito izvješćivati Zastupnički dom.

5. NADZOR NAD REALIZIRANJEM PREPORUKA UREDA I ZAKLJUČAKA POVJERENSTVA USVOJENIH U ZASTUPNIČKOM DOMU

Planirani nadzor nad realiziranjem zaključaka Povjerenstva odnosno zaključaka Doma povodom izvješća financijske revizije institucija BiH za proračunsku 2016. godinu:

Nakon okončanja parlamentarne procedure povodom izvješća financijske revizije institucija BiH za 2016. godinu, Povjerenstvo će, u suradnji s Uredom za reviziju, i dalje inzistirati na provođenju parlamentarnog nadzora nad realiziranjem preporuka Ureda za reviziju i odgovarajućih zaključaka Povjerenstva usvojenih u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH. U tom kontekstu, Povjerenstvo će, prema odgovarajućim odlukama, pristupiti tematskom razmatranju pojedinih problema na sustavnoj razini te pristupiti drugim aktivnostima praćenja realiziranja i jačanja nadzora suglasno dokumentu

Plan razmatranja revizorskih izvješća o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2016. godinu, usvojenom na 49. sjednici Povjerenstva, održanoj 5. 9. 2017. godine.

6. DOSTAVA MIŠLJENJA

Nakon što Zastupnički dom usvoji Zbirno mišljenje Povjerenstva s priložima 1. i 2., potrebno je dostaviti Zbirno mišljenje za sve 73 institucije BiH, zajedno s njihovim pojedinačnim mišljenjem Povjerenstva iz priloga 1. i 2. ovog Zbirnog mišljenja.

Zbirno mišljenje zajedno sa svim priložima potrebno je dostaviti Vijeću ministara BiH, Ministarstvu financija i trezora BiH, Tužiteljstvu BiH i Uredu za reviziju.

PREDSJEDATELJ POVJERENSTVA

Predrag Kožul

Uz Zbirno mišljenje: prilozi 1. i 2. Zbirnog mišljenja